

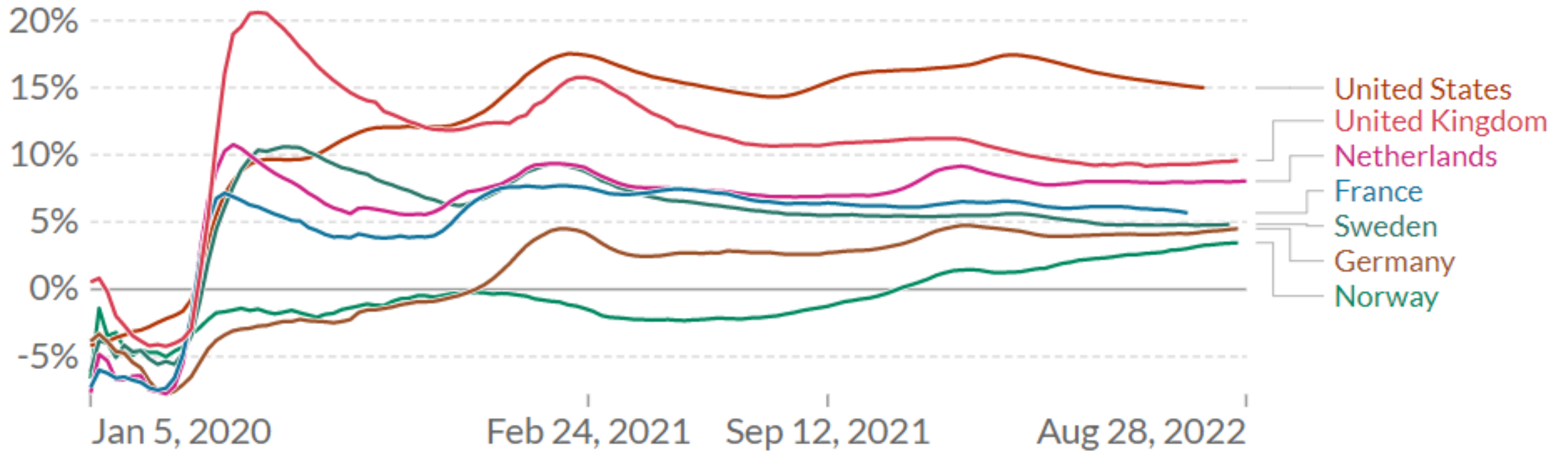
REFLECTIE OP TRAJECT 2 EN AANBEVELINGEN VOOR TRAJECT 3 VAN HET ONDERZOEK NAAR OVERSTERFTE

Dr. Eline M. van den Broek-Altenburg

Lid Klankbordgroep Oversterfte

15 September 2022

Doel: oversterfte curve afbuigen

Cumulatieve sterfgevallen door alle oorzaken vergeleken met projectie op basis van voorgaande jaren

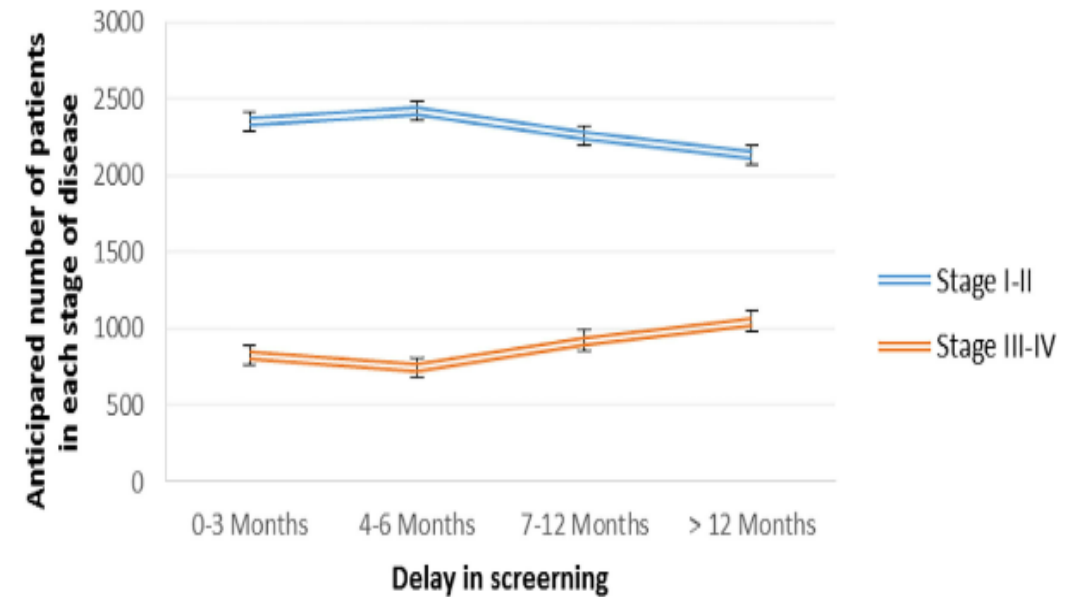
Bron: Human Mortality Database (2022), World Mortality Dataset (2022)

Verklaren en Voorspellen

- Alle factoren die (mogelijk) van invloed zijn (geweest) op oversterfte identificeren:
 - Covid-19
 - Evt bijwerkingen van vaccins
 - Uitgestelde zorg
 - Neveneffecten van niet-medische interventies (NMI's)
 - (..)
- Simulatiemodel:
 - In welke mate waren deze factoren van invloed op oversterfte 2021?
 - Verwachte gevolgen voorspellen van verschillende beleidsstrategiën
 - *Voorbeeld: Als de zorgcapaciteit wordt uitgebreid; welk effect heeft dat op de oversterfte ontwikkeling als de nieuwe parameter wordt doorgevoerd in het simulatiemodel?*

Internationaal Onderzoek

- UK: vermoedens dat aandoeningen van de bloedsomloop en diabetes de oorzaak zijn van toename oversterfte, andere verklaringen
 - Vergrijzing
 - Hittegolven
 - Toename in Covid-19 gevallen.
- UK, US, Canada, Japan: uitgestelde kankerscreening
 - Diagnose en behandeling in verder gevorderde stadia, vooral bepaalde graden
- US: sterfte door hart- en vaatziekten en Alzheimer namen toe

Reflectie op onderzoekstrajecten 1 en 2

- **Onderzoek CBS**

- Deelvragen 1 en 2: verdeling van doodsoorzaken en mate waarin oversterfte kan worden toegeschreven aan COVID-19
- Data niet toereikend om oorzakelijke verbanden vast te stellen
- Oorzaken van de aanhoudende oversterfte nog niet gevonden.

- **Onderzoek RIVM**

- Deelvragen 3 en 4: vaccineffectiviteit tegen overlijden en of vaccinatie heeft bijgedragen bij aan sterfte in 2021
- Belangrijke factoren, zoals chronische aandoeningen, niet meegenomen
- Relatie tussen vaccinatie en sterfte onduidelijk
- Deelvraag 5 (analyses uitgestelde zorg) niet aangepakt in Trajecten 1 en 2 door de beperkingen in beschikbare data

AANBEVELING 1:

***INVENTARISEER WELKE COMPLETE SET VAN DATA
EN DATAKOPPELINGEN NODIG ZIJN OM GEDEGEN
ONDERZOEK TE DOEN NAAR OVERSTERFTE***

Benodigde Data voor Oversterfte Onderzoek

Tabel 1: Benodigde data		Beschikbaarheid
RIVM	Registratiedata CIMS Enquete data	Niet beschikbaar
GGD / GHOR	Testdata CoronIT Corona Gedragsunit – enquete data	Niet beschikbaar
Vektis	DBCMSZ	2021 data in Q1 2023
DHD	Landelijke Basisregistratie Ziekenhuiszorg (LBZ)	LBZ 2021 in Q1 2023
Nivel	Gebruik eerstelijnszorg met ICPC code Paneldata	2020 data beschikbaar, 2021 onduidelijk
NZa	DBCMSZ (2013-2017)	Periode data onduidelijk
CBS	Microdata, koppelingen	Periode data onduidelijk

AANBEVELING 2:

***COMBINEER DE DRIE ONDERZOEKSLIJNEN IN EEN
SUBSIDIEOPROEP MET GROTERE
SUBSIDIEBEDRAGEN EN LANGERE LOOPTIJD***

Subsidieoproep voor onafhankelijk onderzoek voor Traject 3

Lijn 1: systematische literatuuranalyse met internationale vergelijking

Lijn 2: onderzoek met beschikbare onderzoeks- en zorgdata

Lijn 3: onderzoek met data van CBS, RIVM, GGD GHOR en GGD'en

- Subsidieoproep is gericht op kleine projecten van korte duur
- Er zijn nauwelijks beschikbare onderzoeks- en zorgdata voor gedegen onderzoek
- 2021 data pas beschikbaar in loop van 2023

**AANBEVELING 3: GEZIEN HET FEIT DAT
ONDUIDELIJK IS WELKE WET(TEN) VAN
TOEPASSING ZIJN, ZAL OP KORT TERMIJN
MOETEN WORDEN GESPROKEN OVER
RELEVANTE WETGEVING EN
JURISPRUDENTIE**

Juridisch Kader

- EU General Data Protection Regulation (GDPR, bij ons geïmplementeerd als Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
- Wet Openbaarheid Overheid (WOO): regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet
- Wet Hergebruik van Overheidsinformatie (WHO): burgers en bedrijven kunnen een verzoek indienen tot het verstrekken van overheidsinformatie
- Richtlijn (EU) 2019/1024 van het Europees Parlement en de Raad 20 Juni 2019 inzake Open Data en het Hergebruik van Overheidsinformatie

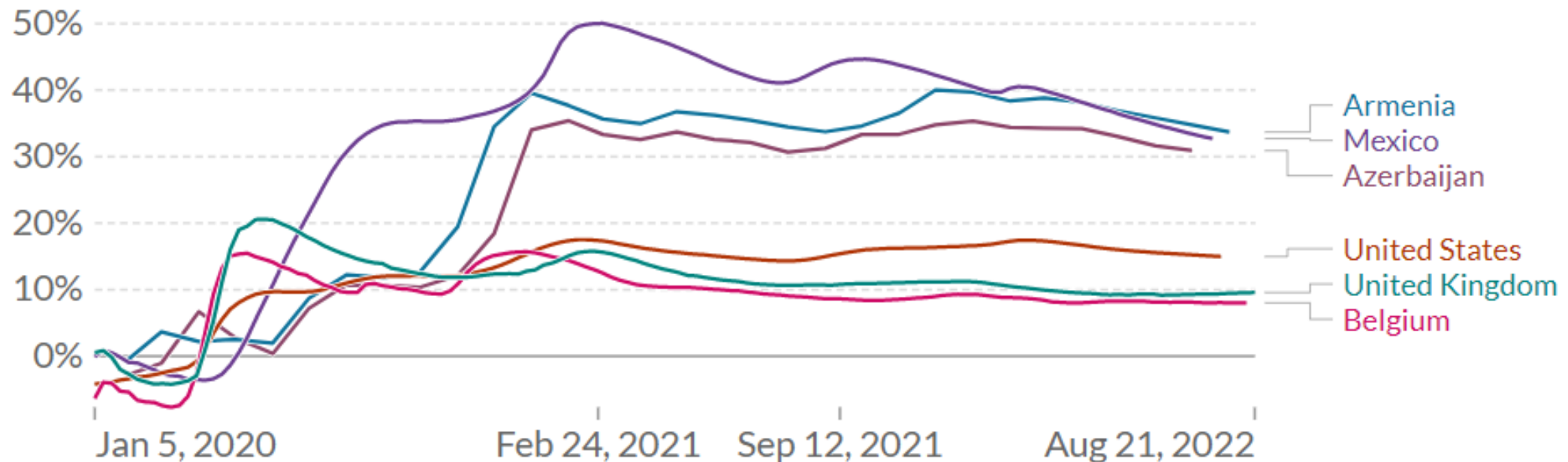
AANBEVELING 4: EEN PROEFPROCES KAN DUIDELIJKHEID SCHEPPENTEN AANZIEN VAN DE VRAAG WELKE ORGANISATIES ONDER DE EUROPESE DEFINITIE VAN OVERHEID VALLEN EN DUS AAN DE OPEN DATA RICHTLIJN MOETEN VOLDOEN.

Conclusies

- Trajecten 1 en 2 van het Onderzoek hebben geen verklaring gegeven voor de Oversterfte
- Traject 3 belooft, met de huidige subsidieoproep, tevens geen verklaring te geven voor de Oversterfte. Met de kleine bedragen en korte duur is het onderzoek een wassen neus
- Onderzoekers moeten kunnen beschikken over gegevens op individueel niveau over vaccinaties, coronatesten, ziekenhuisopnames, chronische aandoeningen en koppeling van deze en andere gegevens
- In andere landen is men beter doordrongen van de potentiële winsten van het faciliteren van toegang tot deze data

Oversterfte curve afbuigen

- RIVM, GGD en Vektis moeten worden aangezet tot en worden geholpen bij het volledig anonimiseren van de door hen verzamelde gegevens, om deze vervolgens vrijelijk beschikbaar te maken voor onderzoek
 - Zoals Covid Data Tracker in de VS (CDC)

Tot slot: Risico's en Baten

- Het bepalen van de baten van toegang tot data faciliteren zal vooraf niet mogelijk zijn. De waarde van onderzoek zal pas blijken als de data beschikbaar zijn gemaakt
- Vastgesteld moet worden welke wetgeving van toepassing is
 - Privacy kan worden gewaarborgd door het anonimiseren van data
- Het success van Traject 3 van het onderzoek naar oversterfte is volledig afhankelijk van toegang tot data
- Evaluatie van het gevoerde coronabeleid (vaccinatie, ziekenhuizenm NMI's) draagt bij aan inzichten oversterfte